

“Inovacije u pravosuđu” - OPIS IZAZOVA

Poboljšanje početnog pristupa pravdi za ranjive grupe putem digitalnih rešenja

Kontekst i program

U Srbiji, ranjive grupe koje uključuju i osobe sa invaliditetom, žene i žrtve rodno zasnovanog nasilja suočavaju se sa značajnim izazovima u pristupu pravosuđu. Ovi izazovi su dodatno otežani nedostatkom informisanosti i razumevanja njihovih prava, pravnog sistema i dostupnih mehanizama podrške. Pored toga, mnogi pojedinci oklevaju da potraže pomoć zbog neizvesnosti u vezi sa pristupom neophodnim uslugama kao što su pravna pomoć, psihološka podrška i socijalna pomoć.

Program “Inovacije u pravosuđu”, finansiran od strane USAID-a u okviru projekta “[Pravda za sve](#)” traži inovativne digitalne alate koji će poboljšati pristupačnost i razumevanje pravnih i drugih pratećih usluga za ranjive grupe, što će im omogućiti efikasnije snalaženje i korišćenje sistema osmišljenih da ih zaštite i osnaže.

Opis izazova

Ranjive grupe u Srbiji suočavaju se sa značajnim preprekama u pristupu pravdi i socijalnim uslugama. Nedostatak lako dostupnih informacija i nedovoljno poznavanje i razumevanje prava, pravnog sistema i mehanizama podrške često odvraća pripadnike ovih grupa od traženja pomoći. Ideaton poziva učesnike da osmisle inovativna digitalna rešenja za ove nedostatke i podstaknu razvoj inkluzivnije i pristupačnije pravde.

Problemi koje pokušavamo da rešimo

Svest i razumevanje:

- Mnogi pripadnici ranjivih grupa nemaju osnovno znanje o svojim pravima i funkcionisanju pravnog sistema.
- Razumevanje informacija o troškovima parnica, trajanju postupaka i ulogama i pravima pojedinaca u pravnom sistemu nije na dovoljno visokom nivou.

Prepoznavanje i korišćenje usluga podrške:

- Uprkos dostupnosti besplatne pravne pomoći, pripadnici ranjivih grupa nemaju dovoljno informacija i znanja o tome kako da se prijave ili pristupe ovim uslugama.

Pristupačnost informacija:

- Fragmentacija: trenutno, resursi koji pružaju pravnu pomoć, kao što su opštinske kancelarije za pravnu pomoć i nezavisni portali, rade izolovano jedni od drugih. Nedostatak koordinacije i integracije ovih usluga otežava korisnicima snalaženje i njihovo efikasno korišćenje.
- Jezičke barijere: zbog nedovoljnog broja prevodioca i/ili tumača, manjinske grupe često imaju poteškoća u pristupu pravdi i besplatnoj pravnoj pomoći na svom maternjem jeziku, što otežava njihovo razumevanje prava i pravnih postupaka.
- Prilagođavanja za osobe sa invaliditetom: osobe sa invaliditetom suočavaju se sa značajnim izazovima u pristupu pravdi: nedostupnost usluge tumača za znakovni jezik, materijala na Brajevom pismu, taktilnih knjiga, karti ili šema za osobe sa oštećenim vidom...

Za koga kreiramo rešenja?

Primarni korisnici digitalnih rešenja razvijenih kroz ovaj izazov su ranjive grupe u Srbiji, konkretno:

- Osobe sa invaliditetom (OSI): Ova grupa se često suočava sa fizičkim i informacionim preprekama pri pristupu pravnim i socijalnim uslugama. Digitalna rešenja treba da budu dizajnirana sa karakteristikama koje omogućavaju pristupačnost za OSI, kako bi pripadnici ove grupe mogli efikasno da ih koriste.
- Žene: rešenja treba da obezbede diskretan i siguran pristup neophodnim pravnim informacijama i uslugama podrške ženama, posebno onim koje se suočavaju sa problemima kao što su nasilje u porodici, diskriminacija ili traženje starateljstva i alimentacije.
- Žrtve rodno zasnovanog nasilja: pojedincima iz ove grupe je potreban poverljiv i trenutni pristup resursima i pravnom savetu kako bi se zaštitili od nasilja i efikasno koristili pravni sistem.

Šira populacija koja bi mogla imati koristi od rešenja: iako je primarni fokus programa na direktnim korisnicima iz ranjivih grupa, postoje sekundarni korisnici iz opšte populacije koji će koristiti ova rešenja:

- Pružaoci pravne pomoći: advokatima i organizacijama za pravnu pomoć ovi alati će omogućiti pristup i pružanje pomoći većem broju klijenata.
- Socijalni radnici i advokati: profesionalci koji pomažu ranjivim grupama u snalaženju u različitim postupcima i sistemima koristiće ove alate za bolje informisanje i podršku svojim klijentima.
- Predstavnici institucija i nevladinih organizacija: predstavnici institucija koje upravljaju pružanjem pravosudnih i usluga socijalne pomoći mogu koristiti uvide iz ovih alata za poboljšanje politika i raspodele resursa.

Ciljevi

Učesnici se podstiču da razvijaju digitalne alate koji:

- Poboljšavaju vidljivost i lak pristup pravnim i socijalnim uslugama za ranjive grupe.
- Povećavaju pravnu kulturu javnosti pružajući jasne, sažete i lako dostupne informacije o pravima, uslugama i procedurama.
- Unapređuju poverenje i pouzdanost pruženih digitalnih rešenja kroz intuitivan dizajn i usmerene funkcionalnosti.
- Integrišu postojeće izvore informacija u formate koji su bolje prilagođeni korisnicima i koji podstiču angažman i olakšavaju korišćenje, uključujući i postojeće online i digitalne usluge (kao što su info kiosci i koncepti „otvorenih vrata“).

Primeri rešenja

Od učesnika se očekuje da timski, koristeći svoje jedinstvene veštine, dizajniraju digitalne alate koji nisu samo inovativni, već i praktični i odmah primenljivi; na primer:

- <https://divorceanswers.com/>
- <https://www.joinpaladin.com/>
- <https://www.legalzoom.com/country/rs>

Izrada ovog dokumenta omogućena je uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi izneti na ovoj stranici ne odražavaju zvanični stav USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.